

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: USTR 28-1/2022
USTRX001YOUY

Praha, 13. ledna 2022
Počet stran: 4

Zápis z veřejné části 1. jednání

Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 13. 1. 2022, 14.00 hod., nám. W. Churchilla 1800/2, Praha 3

Rada Ústavu: František Bublan, Jiří Junek (část), Jiří Liška, Eduard Stehlík, Vojtěch Šustek, Martin Palouš (Zoom), Karel Černý (telefonicky)

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Daniel Dušek, Milan Bárta (část)

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčníková (Zoom)

Zápis vyhotovila: Jana Lišková

Program jednání:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisu z 9. jednání**
- 3. Informace o činnosti za 4. čtvrtletí**
- 4. Různé**
- 5. Prezentace projektu „Dějiny StB“**

Ad 1) Schválení programu

Předseda Rady Ústavu E. Stehlík zahájil ve 14.05 hod. 1. jednání Rady ÚSTR v roce 2022 a představil navržený program:

- Schválení programu
- Verifikace zápisu z 9. jednání
- Informace o činnosti za 4. čtvrtletí
- Prezentace projektu „Dějiny StB“
- Různé

Vzhledem k nutnosti projednat stížnost dle zákona č. 106/1999 Sb. požádal D. Dušek o zařazení neveřejné části pod bodem Různé.

J. Junek a M. Palouš požádali o předřazení bodu Různé před Presentací projektu Dějiny StB z důvodu jiných pracovních povinností (riziko nutnosti předčasně opustit jednání).

Usnesení: Program 1. jednání Rady ÚSTR v roce 2022 byl schválen ve znění

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisu z 9. jednání
3. Informace o činnosti za 4. čtvrtletí
4. Různé
5. Prezentace projektu „Dějiny StB“

s tím, že v rámci bodu Různé proběhne neveřejná část jednání.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu z 9. jednání

E. Stehlík se otázal přítomných, zda mají připomínky k předloženému zápisu z 9. jednání. Následně dal o jeho znění hlasovat.

Usnesení: Zápis z 9. jednání byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 3) Informace o činnosti za 4. čtvrtletí

Z. Hazdra stručně pohovořil o činnosti Ústavu ve 4. čtvrtletí roku 2021. Z vydaných publikací vyzdvihl například *Zpřetrhané životy P. Plaché, Dana Němcová "Děj se, co děj, nemáte se čeho bát..." J. Horníka, Polská republika a otázka Podkarpatské (Zakarpatské) Rusi 1938-1939 D. Dabrowskiho a Ďáblický hřbitov M. Louče*. Většina knih byla prezentována i veřejnosti. Připomněl rovněž předávání Cen ÚSTR, které se tentokrát uskutečnilo 10. listopadu 2021. Dále upozornil na konferenci k dějinám undergroundu. Z probíhajících výstav pohovořil Z. Hazdra o obnoveném uvedení výstavy *Případ Světlana* v Uherském Hradišti. Na vernisáž měl původně navazovat seminář k tematice třetího odboje. Z důvodu protipandemických opatření byl přesunut na leden. Dále putují i výstavy *Židé v gulagu, Dlouhá cesta k samostatnosti. Dějiny Ukrajiny ve 20. století* (v současnosti uváděna v Brně), *Václav Havel – Politika a svědomí* (uvedena v Polsku, Rusku a Litvě), *Rozkulačeno* či například *TGM to nikdy nebude mít lehké. Ze vzdělávacích aktivit ÚSTR připomněl Z. Hazdra metodickou příručku Metodika edukace soudobých dějin v muzeu*, která ukazuje, jak připravit vzdělávací programy v muzeích. Problematice vzdělávání se věnoval i seminář *Soudobé dějiny v krajině a ve škole*, který se uskutečnil v Rudé věži smrti. Ústav se dlouhodobě podílí na snaze zpřístupnit tuto památku veřejnosti – zaměstnanci ÚSTR proškolili průvodce, připravili vzdělávací materiály a v letošním roce chystají výstavu. Mediální výstupy se v uplynulém čtvrtletí věnovaly vydání nových publikací, výročí Sametové revoluce a úmrtí Václava Havla. Značná část pozornosti médií cílila i na kauzu Mezinárodního Memoriálu. Vzhledem k tomu, že bez pomoci této instituce by pro zaměstnance Ústavu bylo bádání na území Ruské federace takřka nemožné, snaží se Ústav Memoriál co nejvíce podpořit. V této souvislosti se dnes od 18.00 hod. uskuteční spolu s Pamětí národa a českým Memoriálem diskuze k současné situaci v Rusku.

E. Stehlík poděkoval za předložené informace a za podporu Mezinárodního Memoriálu, kterou považuje za velmi důležitou.

Ad 4) Různé

E. Stehlík připomněl, že Rada ÚSTR obdržela dva dopisy Nezávislé odborové organizace. První dopis z 10. 12. 2021 vyzývá Radu Ústavu, aby nařídila Vědecké radě odpovědět Nezávislé odborové organizaci na dopis věnující se kauze z loňského roku.

Z. Hazdra vysvětlil, že Vědecká rada se dopisem Nezávislé odborové organizace zabývala na svém posledním jednání. Její členové se shodli na tom, že na dopis odpovídat nechtějí. Jako poradní orgán ředitele předali managementu Ústavu svůj názor, odpovědnost za další kroky leží na vedení. Záležitost je dle jejich soudu uzavřená. Na žádost J. Lišky doplnil, že Vědecká rada se již vlastní kauzou nezabývala, diskuze se věnovala správnosti postupu. Žádné pochybení však nebylo konstatováno.

E. Stehlík požádal Kancelář Ústavu o vypracování stručné odpovědi. Na základě své komunikace s dotyčným ví, že i on si přeje mít celou záležitost už uzavřenou a nechce ji dále rozdmýhávat.

E. Stehlík připomněl i druhý dopis Nezávislé odborové organizace z 13. 12. 2021, který se zabývá tiskovou zprávou k vypsání výběrového řízení na ředitele/ředitelku Ústavu a reakcí vedení na článek Fora 24. Po krátké diskuzi požádal Kancelář Ústavu o vypracování stručné odpovědi, ve které bude odesílateli poděkováno za podnět a sděleno, že žádost byla na dnešním jednání projednána.

Následně ve 14.42 hod. přerušil E. Stehlík veřejnou část jednání.

Ad 5) Prezentace projektu „Dějiny StB“

/Po dobu bodu 5 programu se jednání účastnil M. Bárta; ve 14.53 zasedání opustil J. Junek/

E. Stehlík obnovil ve 14.53 veřejnou část jednání a přivítal M. Bártu, který byl pověřen prezentací projektu „Dějiny StB“.

M. Bárta seznámil Radu Ústavu s jedním z hlavních projektů ÚSTR, který veřejnost od zaměstnanců této instituce očekává. Projekt se věnuje dějinám státobezpečnostních složek v letech 1945–1990. Této problematice se Ústav věnoval již od počátku své existence formou konferencí, seminářů, výstav i publikací. Tyto aktivity se však zaměřovaly spíše na jednotlivé osobnosti, případně vedoucí struktury StB. Souhrnné zpracování problematiky dosud chybělo. Projekt je pracovní rozdělen do čtyř částí (1945–1948, 1948–1953, 1953–1968, 1969–1990), každé fázi bude věnována samostatná publikace. Následně M. Bárta představil klíčové otázky výzkumu. Vzhledem k tomu, že není v lidských silách, aby jednotlivec obsáhl celou vytčenou problematiku, byl v rámci projektu vytvořen tvůrčí tým a dochází i k zapojení externistů. Projekt se snaží zastřešit dosavadní výzkumnou činnost v oblasti státobezpečnostních složek. Pro výzkum byl zvolen chronologicko-problémový přístup. Hlavní pozornost je věnována zejména struktuře a vztahům jednotlivých složek, spíše než konkrétním akcím a aktivitám. Jako první vyjde svazek věnující se období 1948–1953. Toto období je veřejností nejvíce sledované a bylo mu historickou obcí věnováno dosud nejvíce pozornosti. Publikace je v současné chvíli po recenzích a měla by být předána do redakce. Díl 1945–1948 je před dokončením a v polovině roku by měl být zaslán na recenze. Ostatní díly jsou v podobné fázi dokončenosti. Následně M. Bárta zodpověděl doplňující otázky členů Rady ÚSTR. Ty mimo jiné zajímalo, zda se

plánuje vydat publikace i v cizím jazyce (to je předmětem jednání s nakladatelstvím Karolinum) a zda se publikace budou věnovat i přesahu za rok 1989 (problém s nedostupností archivních pramenů; transformace struktur do demokratického Ministerstva vnitra bude popsána).

Vzhledem k tomu, že již nikdo další neměl podnět do diskuze, ukončil E. Stehlík v 15.22 hod. jednání.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat dne 17. 2. 2022 ve 14.00 hod. v budově ÚSTR či prostřednictvím aplikace Zoom.

.....
PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů